

Museumsforeningernes årsberetninger

Museumsforeningen for Varde By og Omegn

I Museumsforeningen for Varde By og Omegn har vi forsøgt at sammensætte et program, der berører mange forskellige emner. Programmet har bragt og bringer os vidt omkring og de foredragsholdere vi anvender, er alle kapaciteter på deres felt.

En af de aftenture med foredrag, vi her vil fremhæve, var turen til Vedersø Præstegård den 19. august. Vejret viste sig fra sin bedste side. Alle deltagerne mødtes i Kaj Munks præstegård, hvor flere nød deres medbragte mad i den smukke præstegårdshave med en fantastisk udsigt. Museets leder, Lisbeth Lunde Lauridsen viste rundt og fortalte engageret i både haven og præstegården om Kaj Munk. I præstegården blev vi præsenteret for den nyopstillede "Stærekasse", hvor Kaj Munk skrev mange af sine kendte skuespil. Det var her han sad og arbejdede, da han blev afhentet og senere likvideret.

Samarbejdet med Museumsforeningen i Ølgod har budt på spændende foredrag, bl.a. om herregården Nørholm og Hitlers jyske Atlantvold.

Bestyrelsen består af:

Peder Thygesen Nielsen, Blåvand, formand
Knud F. Nielsen, Oksbøl, næstformand
Asger Helth, Orten, sekretær
Hans Ole Villadsen, Alslev, kasserer
Else-Marie Bruun, Varde
Sonja Pedersen, Ølgod
Ebbe Hinz, Henne, suppleant
Edna Jessen, Oksbøl, suppleant

Forfatteren Keld Hansen holdt, den 21. oktober 2013 på Henne Kro et foredrag med titlen "Det tabte land – historien om Filsø". Et spændende foredrag, men en god efterfølgende debat.

Julemarkedet var igen i år et tilløbsstykke.

Hodde skole bliver flittigt brugt af skoleklasser på 5. årgang, der skal prøve en dag i "Den sorte Skole". Til dagen hører et læseteater, som fortæller lidt om virkeligheden anno 1900. Vi synes ikke, vi vil snyde voksne for denne oplevelse, så den 21. maj kan man i autentiske omgivelser prøve en dag med dansk, regning, skrivning og bibelhistorie. Museumsdirektør Claus K. Jensen vil fortælle om det gamle danske skolesystem.

På Museet for Varde By og Omegn sker der mange spændende ting – vi tænker her på det kommende meget spændende museum Tirpitz i Blåvand og Flygtningemuseet i Oksbøl. Vi vil fra Museumsforeningen gerne være på forkant med disse spændende nye tiltag. Dette kan vi blandt andet være ved at lave nogle visioner for de kommende år, hvilket vi snarest vil tage fat på.

Vi er meget åbne for forslag til foredrag/ture, så hvis man sidder med en god idé, hører vi gerne om dette.

Bestyrelsen vil gerne udbrede kendskabet til de mange spændende aktiviteter til så mange som muligt. Hjælp os derfor med at være bestyrelsens forlængede arm og fortæl jeres omgangskreds om de oplevelser I har haft med Museumsforeningen og omtal det nye program, når det udkommer.

På foreningens vegne
Else-Marie Bruun og Knud F. Nielsen

Nymindegab/Blåbjerg Museumsforening

Savmøllen på Nymindegab Museum har fået vinger! Det var længe ventet, men ventetiden værd. Møllehat og vinger blev sat på over to forårsdage af møllebygger Jens Jørgensen fra Faxe Ladeplads, og den 20. juni kunne vi fejre den store begivenhed ved et arrangement med knap 200 deltagere. Møllevingerne har kørt sommeren over når vejrliget og tiden tillader det, takket været det nyoprettede møllelaug. Det er målet, at vingerne kommer til at køre mindst fem dage om ugen i sommerhalvåret, så der er plads til flere frivillige i lauget.

De frivillige fra gaflauget byggede i første halvår af 2013 som noget nyt på en skydepram. Denne pram blev solgt på auktion ved fejringen i juli af 100-års fødselsdagen af V6, den gamle fiskekutter i Nymindegab Vesterhavn, hvor også museumsforeningen var repræsenteret på havnen.

Foreningen glæder sig over de forandringer, der hen ad vejen sker på museet og på frilandsområdet. I udstillingen fik vi i 2013 to næsten levende formidlere i form af "talende dukker", der agerer henholdsvis esepige og malerinden frøken Thymann. Det har været et løft til udstillingen med en ny formidlingsform, og projektet blev gennemført i samarbejde med Ringkøbing-Skjern Museum. På friland har der også i år været aktivitet i haven og serveret kaffe i huset til glæde for museets gæster. De kunne i sommer også gå på "sommermarked" på friland et par dage i juli.

Vi vil gøre opmærksom på, at foreningens medlemmer har adgang til at låne gafprammene i Vesterhavn og tage en rotur – vederlagsfrit. Betingelser kan udleveres ved henvendelse til bestyrelsen eller på museet. Det er én af mange gode grunde til at melde sig ind i foreningen og bakke op om museets lokale forankring og fortsatte aktiviteter på Nymindegab Museum.

På foreningens vegne
Jolande Leinenbach

Savmøllen på Nymindegab Museum har fået vinger! Foto: Ingo Morgner.

Skjern-Egvad Museumsforening

Museumsforeningen deltager i en styregruppe vedr. renovering af Skjern Vindmølle, og det er glædeligt at kunne fortælle, at det praktiske arbejde omkring møllen er påbegyndt i efteråret. Alle har været enige om, at der ikke skal lægges en masse penge og energi i en restaurering af møllen, hvis ikke der samtidigt bliver arbejdet for et større aktivitetsniveau i møllen. Derfor lægger museumsforeningen da også selv flest mulige arrangementer i møllen, bl.a. årets generalforsamling, som fortsatte direkte over i et foredrag af museumsdirektør Kim Clausen og museumsinspektør Torben Egeberg, som i ord og billeder berettede om den nye registrering af Ringkøbing-Skjerns kulturmiljøer.

På generalforsamlingen trådte formanden ud af bestyrelsen efter lang og tro tjeneste og en rigtig stor indsats. På det konstituerende møde besluttedes at inddrage begge suppleanter aktivt i bestyrelsesarbejdet, og det har virkelig givet den i forvejen store aktivitet et ekstra boost!

Den årlige medlemstur gik i år til Thy, hvor det første stop var ved Lunaria, Danas Have, som er skabt og ejet af forfatteren Gunnar Iversen og billedkunstneren Susanne Tvermoes. Efterfølgende var der rundvisning såvel i Vestervig Kirke

som på den nærliggende gamle kirkegård omkring den tidligere sognekirke. Turen sluttede med en tre timer lang guidet bustur rundt i Nationalpark Thy.

I efteråret havde foreningen inviteret til æggekagespisning og efterfølgende foredrag på Fahl Kro. Arrangementet måtte desværre aflyses i sidste øjeblik, da den smukke bygning desværre brændte få dage før arrangementet.

I september arrangerede foreningen en snapsetur i Bundsbæk Naturpark, hvor naturvejleder Sabine Jensen guidede deltagerne rundt i området og hjalp med at finde de planter, der var velegnede til en god kryddersnaps, og efterfølgende gav hun gode råd til fremstillingen af de liffelige drikke.

I slutningen af oktober var der Spil Dansk-dage over hele landet, og Ringkøbing-Skjern Kommune havde en målsætning om at blive "Årets Spil Dansk-kommune". Museumsforeningens bestyrelse mente, at en sådan perlerække af musikarrangementer også burde omfatte noget "gammeldaws", så derfor inviterede foreningen til en aften i Skjern Vindmølle med fællessang og folkemusik. Museumsforeningen leverede sin del af varen, og kommunen fik den pris, man havde sat som mål.

I løbet af året besluttede bestyrelsen at yde et støttebeløb til Holger Danske Fonden, vel vidende at det ligger lige på kanten af foreningens formål; det er dog bestyrelsens håb, at Holger Danskes ankomst til og tilstedeværelse i Skjern kan styrke borgernes historiske interesse.

Endvidere har vi ydet støtte til Blicher-Selskabets udgivelse af Blichers "Vestlig Profil af den Cimbriske Halvøe fra Hamborg til Skagen". Støtten er ydet, ved at foreningen købte et antal eksemplarer af bogen, som kan videresælges.

Traditionen tro har foreningens bestyrelse hjulpet til ved afviklingen af museets julemarkedsdage i Bundsbæk. I år forestod bestyrelsen museets bogsalg og fik i den

forbindelse mange gode samtaler om museet og museumsforeningen med de besøgende.

I foråret blev der i Bundsbæk afholdt en lokalhistorisk messe, hvor bl.a. alle sognearkiverne var inviteret til at lave en stand. Museumsforeningen deltog også med en stand, hvor vi kunne fortælle om foreningens virke.

Museumsforeningen og museet har deltaget i et årsmøde i et af de lokale arkiver, hvor der dels blev holdt et historisk oplæg, og dels blev givet foreningen mulighed for at fortælle om vores arbejde. Der vil blive arbejdet videre med denne idé med henblik på, at museet og museumsforeningen fremover kan give et tilsvarende tilbud til flere af lokalområderne.

Som så mange andre foreninger har vi tidligere haft alt for store portoudgifter til vores medlemsbreve. I dette år har vi forstærket arbejdet med at fremskaffe e-mailadresser på medlemmerne, så vi i højere grad – og langt oftere

Museumsforeningen har i samarbejde med Ringkøbing-Skjern Museum og Folkeuniversitetet i årets løb afholdt seks foredrag:

Vestkystturismens historie

v/ museumsdirektør Kim Clausen

Årets udgravninger

v/ arkæolog Poul Krogh Jørgensen

Den store laksesag

v/ lektor, dr.phil. Bo Fritzboeger

Hvem var Holger Danske?

v/ museumsdirektør Kim Clausen

Kierkegaards univers

v/ mag.art. Flemming Houe

Øster Lem Hede – historien om fredningen af et vestjysk oldtidslandskab

v/ museumsdirektør Kim Clausen

og museumsinspektør Torben Egeberg

I 2013 har bestyrelsen bestået af:

Børge Østergaard Hansen, formand

Jørgen Bøgebjerg, næstformand

Niels Aage Thomsen, kasserer

Hans-Ole Jessen

Bent Dyrvig

Vivi Olesen Wulff

Helle Husted

Anne Vej

Flemming Vad

Knud Jeppesen

– kan udsende medlemsbreve, remindere mv. Pt. sender vi kun papirbreve til ca. 25 procent af vores medlemmer, og vi håber at komme endnu længere ned. I forlængelse heraf har vi taget initiativ til at lave et samarbejde med "ligesindede" foreninger, så vi – når det er relevant – kan få udsendt foredragsinvitationer og lign. hos hinanden.

I slutningen af året har vi taget et nyt initiativ, som vi er meget spændte på modtagelsen af. Fra tid til anden skal der ryddes kraftigt op i folks bogreoler. Vi tilbyder at tage imod primært bøger af lokalhistorisk interesse. Vi har samtidig en fornemmelse af, at netop sådanne bøger vækker stor interesse hos mange af vores medlemmer. Vi vil således gerne forestå en formidling af denne litteratur, og det overskud, dette kan generere, kan så bruges til i endnu højere grad at støtte nye bogudgivelser. Den spæde start på dette projekt tyder på, at initiativet kan få god vind i sejlene.

Skjern-Egvad Museumsforening har således gang i mange ting, så 2014 skal nok blive endnu et aktivt og spændende år for såvel bestyrelse som medlemmer.

Skjern-Egvad Museumsforening
Børge Østergaard Hansen

Ringkøbing Museumsforening

Ringkøbing Museumsforening, der blev stiftet i 1908 med henblik på at etablere og drive et museum i Ringkøbing, er i dag efter fusionen med Skjern-Egvad Museum en støtteforening til Ringkøbing-Skjern Museum med særlig fokus på Ringkøbing Museum.

Ringkøbing Museumsforening støtter Ringkøbing-Skjern Museum ved deltagelse i museets styrelse og forretningsudvalg, men frem for alt ved at arrangere foredrag og udflugter og yde støtte til anskaffelser samt ved frivilligt arbejde på museet. Dertil bidrager foreningen til udgivelsen af *opdatering* ved at købe ca. 300 eksemplarer.

Foreningen har i sæsonen 2013-14 arrangeret følgende foredrag på Dommerkontoret, Ringkøbing Museum

Søren Aabye Kierkegaard – hvordan var han egentlig?
v/ *Frede Lauritsen*

En rejse i rum, tid og sprog – om Blichers "Vestlig profil af den cimbriske halvø"
v/ *lektor Henrik Ljungberg*

Det Glücksborgske kongehus 150 år
v/ *lektor Jes Fabricius Møller*

Det vestjyske sprog – kan dialekten fastholdes?
v/ *lektor Michael Ejstrup*

Krisen kradser – statsbankerotten for 200 år siden
v/ *museumsinspektør Christian Ringschou*

Hvad skete der i Danmark under Første Verdenskrig
v/ *lektor Svend Aage Karup*

Dysser i Danmark
v/ *museumsinspektør Palle Eriksen*

Afståelsen af Norge for 200 år siden
v/ *lektor Rasmus Glenthøj*

Der har med flere end 400 tilhørere været god tilslutning til vores foredrag. På Dommerkontoret er der fuldt hus med 50 tilhører, så undertiden kniber det med pladsen.

I sensommeren var der 40 deltagere med på en todagstur til Møn. Det var en vellykket tur med fhv. højskoleforstander Steen Espensen som guide. Klinten, kirker, landskaber og museer blev besøgt. En særlig stor oplevelse var det helt nye "Samlermuseum" i Stege, som bygger på en privat samling og drives af frivillige.

Foreningen har ydet støtte til Blicherselskabets udgivelse af Blichers rejsebeskrivelse "Vestlig Profil af Den Cimbriske Halvø" illustreret af kunstneren Jens Mathiesen, Hee.

Foreningen har som noget nyt bidraget til at få sat gang i det Lokalhistoriske arkiv i Ringkøbing, der har ligget i dvale i en årrække og været utilgængeligt for publikum. Det vil der blive rådet bod på i fremtiden. En række

Udflugt til Møn, Liselund slot.

Bestyrelsens sammensætning var efter generalforsamlingen i 2013 uforandret:

Jens Olufsen formand, næstformand i museets styrelse
Børge Sørensen, næstformand, styrelsesmedlem
Per Søvnald Kristiansen, kasserer
Kurt Nygaard Pedersen, sekretær, styrelsesmedlem
Margery McGregor, menig
Ninna Kragh og Frede Lauritsen, suppleanter

frivillige har meldt sig og vil i regi af Museumsforeningen efter fornøden uddannelse tage sig af arkivet.

Foreningen har pt. 335 medlemmer. Der er fortsat medlemsfremgang. Medlemsfordelene er ikke til at komme uden om: Gratis adgang til museets afdelinger og til foredragsaftenerne. Dertil kommer boggaven – museets årbog *opdatering*, som udgives sammen med Museet for Varde By og Omegn. Det er således ganske meget medlemmerne får for et beskedent kontingent på 150 kr.

Foreningen er medlem af Sammenslutningen af Museumsforeninger i Danmark og deltager aktivt i sammenslutningens arrangementer, som giver inspiration og viden for museumsforeningernes virke.

På vegne af Ringkøbing Museumsforening
Jens Olufsen

Udflugt til Møn, Fanevej kirke.

Ølgod Museumsforening

Året 2013 bød som tidligere år på gode og spændende oplevelser. Vi udgav igen et årsskrift sammen med Ølgod-Strellev Lokalhistoriske Arkiv og Slægtsforskningsforening for Østre, Vestre og Nørre Horne Herreder.

Vi havde også mange spændende foredrag, hvoraf nogle, især med lokale foredragsholdere var tilløbsstykker. I januar fortalte virksomhedsejer Torben Olsen om sit liv fra maskinarbejderlærling i Tappernøje til virksomhedsejer af Ølgod Elektro. I februar fortalte tidligere afdelingsdirektør i Bikuben, Aage Pedersen, og sin barndom i Gårde og livet i Ølgod gennem 85 år. Marts mødet startede med generalforsamling og blev afsluttet med, at tidligere formand i museumsforeningen, Lissi Møller Kristensen, fortalte om sit arbejde med slægtsforskning og de kartoffeltyskere, som det har vist sig, at hun er i slægt med.

Den nye sæson startede i september med at historiker og museumsdirektør Jens Andersen fra Museumscenter

Medlemskab af Ølgod Museumsforening giver følgende fordele:

- Gratis adgang til foredrag
- Gratis adgang til samtlige afdelinger af Muset for Varde By og Omegn
- 10 % rabat på køb i alle museumsbutikker
- Årbogen *opdatering* og museumsforeningens årbog gratis leveret.

Hanstholm, fortalte om Hitlers jyske Atlantvold. I oktober fortalte middelalderarkæolog Lars Chr. Bentsen, Museet for Varde By og Omegn, om middelalderkirkerne omkring Ølgod. November-foredraget drejede sig om herregården Nørholm. Her fortalte godsejerparret Martha og Karl

Malk en ko i den ny udstilling om Hjedding Mejeri. Foto: Lars Rust Jensen.

Lær om maskinerne på mejeriet.

Nielsen om godsets historie og deres overtagelse af det i 1979. Alle meget spændende og gode foredrag.

I 2013 valgte bestyrelsen at udstillingen i Lindbergsalen skulle åbne i forbindelse med Kulturdagene. Dette viste sig at være en god idé. Tidligere mejeribestyrer for Hjedding Mejeri, Knud Krogsgaard og tidligere mejerileder af Tistrup Mejeri, Erik Møller Madsen, præsenterede en flot udstilling om mejerierne gennem en menneskealder. Udstillingen har tiltrukket rigtigt mange besøgende til museet.

Foreningens medlemstal var ved udgangen af 2012 omkring 470.

Kontingent har i 2012 været:

Enkeltpersoner	175 kr.
Par	250 kr.
Firmaer/institutioner	500 kr.

I februar åbnede museet også en fin udstilling/eksperimentarium om Hjedding Mejeri, hvor man bl.a. kan prøve at malke en "ko" i udstillingen. Udstillingen er en historisk udstilling for børn og unge, som kan få lov til at røre og mærke, hvordan tingene fungerer. Forventningen om en touchskærm en såkaldt "byskriver" blev desværre ikke opfyldt, men forventes opstillet og taget i brug i starten af 2014. Desuden har museet planer om fremover at åbne for besøg fra kl. 8.00 om morgenen til kl. 22.00 om aftenen. Det betyder at besøgende for fremtiden selv kan lukke sig ind på museet. Kulturstyrelsen har givet en bevilling på 95.000 kr. og Ølgod Museums Fond har bevilget 56.000 kr. til at få dette ønske opfyldt.

Ølgod Museum har i 2013 haft besøg af flere klasser fra Brorsonskolen i Varde udenfor normal åbningstid, desuden har Lions Club Ølgod besøgt museet.

Fra 1. januar 2014 har bestyrelsen indmeldt sig i "SAMMUS" sammenslutningerne af museumsforeninger i Danmark.

Ølgod Museums Fond

I Fonden har der ikke været de store aktiviteter eller træk på formuen. Der har faktisk kun været to udbetalinger på hver 10.000 kr. til henholdsvis udgivelse af Ølgod Museumsforenings årbog og til hjælp til udgivelsen af bogen om de to vestjyske kunstmalere Anders Marius Hansen Skov og Niels Holbak.

På vores årlige bestyrelsesmøde i 2013 blev vi enige om, at de 200.000 kr. som blev bevilget i 2010 kan udbetales i forbindelse med åbningen af udstillingen "Rør & Føl" om Hjedding Mejeri. Desuden blev der bevilget godt 56.000 kr. til åben adgang til museet, samt 10.000 til udgivelse af Årsskrift 2004 og 10.000 kr. til hjælp til udgivelsen af bogen om "Historiske personer i Ølgod", som udgives af Ølgod-Strellev Lokalhistoriske Arkiv.

Når disse udbetalinger er på plads sammen med 50.000 kr. til touchskærmen, som tidligere er bevilget, vil der være ca. 400.000 kr. tilbage i Fonden.

På vegne af Ølgod Museumsforening
Og Ølgod Museums Fond
Sonja Pedersen

Bestyrelsen i 2013/2014

Formand Sonja Pedersen
Næstformand Hans Valdemar
Kasserer Kurt Theilgård
Sekretær Poul Erik Knudsen
Ad hoc Anne Marie Jensen
Repr. for Lokalarkiverne Svend V. Svendsen
Repr. for Museumsforeningen for Varde By og Omegn
Peder Thygesen Nielsen